

pojavnjajo v sodobnosti. Notranja struktura poglavij je dokaj enotna, tako da lahko bralci hitro in pregledno najdejo želeni podatek. Vsako poglavje sklene pregled temeljne literature v poglavju obravnavane vsebine, ki jo avtorji priporočajo tistim skrbnikom predmetov v muzejih na prostem ali v zasebnih zbirkah, ki si želijo še več podatkov. Od drugih poglavij se po zasnovi razlikuje le poglavje o likovni dediščini, ki zaobjame vse materiale likovnih del in jih razvrsti po obliki na slike in kipe.

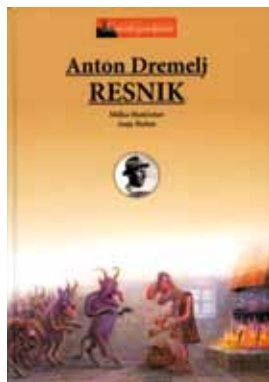
Publikacija je opremljena z bogatimi ilustracijami, ki vsebinsko dopolnjujejo z besedami predstavljena izhodišča varovanja premične kulturne dediščine in so v pomoč pri razumevanju vsebine.

V priročniku lahko skrbniki zbirk najdejo odgovore na temeljna vprašanja, kako ravnati s predmeti, da jih bodo ohranili tudi za bodočnost z vsemi njihovimi neštetimi sporočilnostmi, ki jih nosijo na sebi in zaradi katerih so jih verjetno tudi izbrali in vključili v zbirko. To pa si prav gotovo želi vsak varuh premične kulturne dediščine.

Namen priročnikov je, da strnjeno in pregledno predstavijo temeljne zakonitosti varovanja premične kulturne dediščine in kot taki ponudijo odgovore na vprašanja, ki se najpogosteje pojavljajo ljudem pri rokovanju in delu s predmeti. Hkrati s tem pa spodbujajo tudi sodelovanja med posameznimi skrbniki zbirk ter med njimi in stroko s ciljem celovitega varovanja premične kulturne dediščine na Slovenskem.

Polona Sketelj

Milko Matičetov, Anja Štefan: *Anton Dremelj - Resnik*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2010, 323 str, ilustr. + 1 CD-ROM. (Zbirka Slovenski pravljicarji; 1)



Knjiga *Anton Dremelj - Resnik* izpod peresa Milka Matičetovega in Anje Štefan je izšla pri ISN ZRC SAZU kot prva v knjižni zbirki *Slovenski pravljicarji*. Ideja zanjo se je Matičetovemu porodila že ob Resnikovi smrti leta 1960, a so leta 1962 njegovo zanimanje vzbudili pravljicarji iz Rezije in fokus slovenskih folkloristov se je preselil drugam. Tako je pol stoletja ostalo le pri ideji, leta 2000 pa sta se skupaj s soavtorico odločila, da bosta Resnika potegnili iz omare in ga predstavila javnosti. Štefanova se je lotila transkribiranja in urejanja celotnega Resnikovega repertoarja, tako Matičetovovih terenskih zapiskov kot tudi zvočnih posnetkov iz leta 1959. Projekt je potekal pod okriljem Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU.

Knjiga je izšla ob dveh okroglih obletnicah in v počastitev dveh velikih

mož – leta 2010 je namreč Milko Matičetov praznoval častitljivih devetdeset let, minilo pa je tudi petdeset let od smrti Antona Dremlja - Resnika. Kot je zapisala Anja Štefan v predgovoru, *“dobrih petdeset let po tem, ko je Resnik Matičetovemu povedal zadnjo izmed svojih pripovedi, prihaja na dan vse njegovo ohranjeno gradivo, da bi hkrati počastilo oba – tistega, ki ga je povedal, in tistega, ki ga je zapisal in posnel”*. Matičetov v uvodu opiše prve začetke zapisovanja Resnikovih pripovedi in hkrati prve dileme in vprašanja, ki so se mu ob tem zastavljala. Po njegovih besedah je Resnika doletela čast, da se z njim začne knjižna zbirka *Slovenski pravljíčarji*, saj je imel absolutno številčno prednost zapisanih enot pred ostalimi slovenskimi pravljíčarji – kar 56, preko svojega deda pa je imel živo ustno zvezo še s predjuríčevskim svetom!

410

Avtorja nam najprej predstavita delo pete, t. i. Orlove terenske ekipe tedanjega Etnografskega muzeja, ki je raziskovala materialno, družbeno in duhovno kulturo Šentvida pri Stični z okolico. V fondu terenskih ekip, ki so dobile ime po nekdanjem ravnatelju muzeja dr. Borisu Orlu, SEM hrani terenske rokopisne zvezke in delno pretipkane zapiske, prostoročne in tehnične risbe ter fotografije in negative, ki so jih ustvarili terenski raziskovalci med letoma 1948 in 1962, ko je Orel nenadoma umrl. Način sistematičnega, strnjenege terenskega dela skupine strokovnjakov se je nadaljeval do začetka osemdesetih let, skupaj pa se je na terensko raziskovanje podalo 32 ekip. V omenjeni peti ekipi je raziskovalo 17 sodelavcev, ki so popisali z zapiski 47 zvezkov, ustvarili so 565 fotografskih posnetkov in 255 risb ter za dopolnitev muzejskih zbirk zbrali 143 predmetov. Kot večletni sodelavec muzeja (med letoma 1945 in 1953 je pokrival področje duhovne kulture) je bil Matičetov eden izmed njenih glavnih akterjev.

Nadalje je v knjigi predstavljeno Resnikovo življenje in življenje njegove družine, razmere in način življenja v Petrušnji vasi za časa Resnikovega življenja, njegov pripovedovalski dar in kako se je izoblikoval v pripovedovalca; zanimivi so tudi opisi sokrajanov, ki so Resnika poznali.

Milko Matičetov se je torej z Resnikom prvič srečal v Petrušnji vasi leta 1950 med enomesečnim terenskim delom v sklopu delovanja Orlovih ekip. Kasneje se je tja še večkrat vrnil, in sicer v letih 1950, 1951 in 1956, leta 1959 pa je Resnika šest dni obiskoval v bolnišnici v Ljubljani. V vsem tem času sta se srečala kar petnajstkrat.

Resnikove pripovedi so žanrsko razdeljene na živalske, čudežne in realistične pravljíce, pravljíčne formule, šaljive pravljíce in povedke, bajčne, legendne, zgodovinske, anekdotične in spominske povedke, povedke s socialno tematiko, pripovedi po vzoru večerniških povesti in pripovedi po literarnih vzorih, uganke, verze, pregovore in reke. Skupno je Matičetovemu povedal 81 enot, z vsemi različicami pa okroglo 100!

Zelo zahtevnega fonetičnega transkribiranja Resnikovih pripovedi v dolenjskem narečju, tako iz rokopisov kot tudi z zvočnih posnetkov, se je lotila mag. Anja Štefan, pri tem pa sta ji bila s konzultacijami v veliko pomoč dr. Milko Matičetov in dr. Vera Smole. Želja Štefanove je bila, da bi zapise lahko bral tudi nestrokovnjak, ob tem, da se hkrati ohranijo tipične narečne lastnosti. Z izjemo

znaka za polglasnik so narečni glasovi zapisani s črkami knjižnega jezika. Celoten proces transkripcije je potekal med letoma 2000 in 2004.

Knjigo bogatijo številne slikovne priloge, ki prikazujejo Resnika in njegovo družino ter dopolnjujejo opise vsakdanjega življenja v Petrušnji vasi leta 1950, ko je tam raziskovala terenska ekipa SEM. V prilogah so še primer fonološkega zapisa Resnikovega govora dr. Vere Smole, kronološki prikaz Resnikovih pripovedovanj, 30 krajših pripovedi Resnikovih tet, France in Micke, popis gospodarjev Resnikove kmetije od leta 1756 in poročilo Milka Matičetovega o terenski raziskavi Šentvid pri Stični 1950. Za bralca je vsekakor dobrodošla zgoščenska s posnetki Resnikovega pripovedovanja (leta 1959 jih je posnel Milko Matičetov, hrani jih ISN ZRC SAZU), saj z njimi dobimo delni vtis o dolenjskem narečju in tudi o Resniku samem.

Matičetov nam že v uvodu v kronološkem opisu naniza več imen slovenskih pravljicarjev, s katerimi se je srečal v svoji dolgoletni in plodni karieri, in lahko se le radovedno vprašamo, katerega izmed njih bo doletela ta čast, da bo predstavljen kot drugi v zbirki *Slovenski pravljicarji*.

411

Miha Špiček

Alma M. Karlin: *Sama: iz otroštva in mladosti*. Celje: In lingua, 2010, 318 str., ilustr.



Svetovna popotnica, ljubiteljska raziskovalka in pisateljica Alma M. Karlin (1889–1950) je svojo avtobiografijo, v kateri opisuje prvih trideset let življenja oziroma čas od rojstva do predvečera odhoda na pot okrog sveta, napisala v Celju jeseni 1931. Takrat je bila stara 42 let, minilo je nekaj manj kot tri leta, odkar se je vrnila s svojega znamenitega potovanja in bila je uspešna ter prepoznavna v velikem delu evropskega prostora. Prvi in drugi del njene potopisne trilogije, ki sta izšla pri nemški založbi Wilhelm Köhler, sta bila namreč razprodana in sta čakala na ponatis. O njeni takratni popularnosti pa priča tudi nemški namizni koledar za leto 1931, pred nedavnim odkrit v enem od zasebnih arhivov, na katerem so bile predstavljene uspešne nemške intelektualke, mednje pa je bila kot “raziskovalka, ki izžareva neverjetno željo po spoznavanju sveta” umeščena tudi Alma Karlin.

Avtobiografijo je napisala v nemščini, svojem maternem jeziku, in jo nasloвила *Ein Mensch wird ... aus Kindheit und Jugend*, kar bi lahko prevedli kot Postati